

AR BIBL SANTEL

habakouk
hobedia
yoel
yona

TROISIGETH
SANT

MARSEL KLERG

HA
MAODEZ GLANNDOUR

1955

083484

AR BIBL SANTEL

habakouk
hobedia
YOEL
YONA

FB
280.
591
68
BIB

TROIDIGZH
SANT

MARSEL KERG

HA

MAODEZ GLANNDOUR

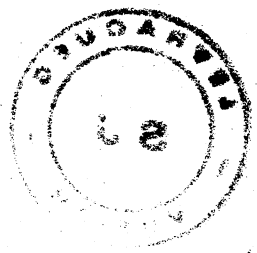
1955

LEVRIOU HABAKOUK

HABAKOUK
Albion

NIHIL OBSTAT,
Sant Brieg, 11 a viz Genver 1956
Erwan Brochen,
Vikel Vras,

IMPRIMATUR,
Sant Brieg, 11 a viz Genver 1956
Armand,
Eskob.

HABAKOUK

DIGORADUR

Ano al levr hag an oberour

Talvoudegezh ano Habakouk a chom diasur, ha ne gavomp netra kennebeut all diwar-benn buhez ar Profed al levrioù istorek. Diaes eo ivez tennañ un dra bennak eus hengounioù ar Rabined diwar e benn, nemet marteze e vefe bet ul Leviad, rak an destenn c'hresianek a ro d'al levrig an talbenn-mañ : Diougan Habakouk, mab Yesou, eus meuriad Levi.

Studi al levr a ziskouez ar profed o komz eus argadennoù Kaldeiz, eus an dalc'h lakaet ganto war ar vro, hep ober ano c'hoazh eus diskar Jeruzalem a zo bet kemeret ur wech kentañ e 597 ha distrujet e 586. Gant Habakouk emaeomp e bloavezhioù diwezhañ rouaned Youda, pa grog Kaldeiz da vezañ kreñvoc'h kreñvañ oc'h astenn o mestroniezh betek ar Mor Kreizdouarel ha betek harzoù an Ejipt. Evelse e vefe Habakouk kempredad Yeremia

Habakouk : Digoradur

ha Nahoum. Ha skrivet en diviñ war-dro 600.

Frammadur al levr

Frammet resis en em ziskouez al levrig gant teir lodenn disheñvel mat :

Al lodenn gentañ, 1,2 - 2,4, a zo e stumm un emzerviz etre ar profed hag ar Aotrou. Daou glemmigan a-berzh an diouganer e respont dezho daou respont a-berzh Doue

An eil rannad a zo enni goude ur rakskrid, pemp mil-ligadenn a-enep tiranterezh ha mac'homerezh fallakr an alouberien nevez.

An trede lodenn erfin a zo anezhi ur bedenn-engalv e stumm ur salm, ma c'houlenn ganti ar profed donedigezh nerzhus Doue da gemmañ doare ar bed.

Menoziou al levr

N'eo ket Habakouk ur profed tamaller nag un emban-ner kastizoù : Hamos, Oseac'h, Isahia, Mika, Sefania, Yerima, a wel istor o fobl gant menozioù disheñvel : evito, aloubadegoù an enebourien ned int nemet kastizadurioù a-berzh an Doue reizh ha paeamant an dizurzh a vez o ren en Israhel. Ne zeuio ar silvidigezh nemet pa vo bet puraet pobl Doue, pa'n em zistroio endro war-du Yaweh. Neuze e talvezo adarre an emglev etre an Aotrou hag e bobl, da vezañ ur vammenn a evurusted hag a nerzh evit Israhel.

Habakouk : Digoradur

Kefridi Habakouk a zo disheñvel. Ene enkrezet gant lenn ar gwall, enañ o'n em c'houlenn perak e lez an troù ar fallagriezh d'ober he reuz ha da seblantout ec'hiñ. Moarvat eo kablus Israhel, pec'hat en deus. t ar pezh a zegas Kaldeiz er vro n'eo ket ar reizh-r, met muioc'h c'hoazh a vac'homerezh, a fallagriezh. loust ha kenderc'hel a raio Kaldeiz da flastrañ ar oadoù, int ha na anzavont justis ebet nemet gwirioù nerzh.

Ar respont en em ziskouez da gentañ war un dachenn edan : an den fall a vo diskaret, an den just a vevo. a lavarout eo : Kaldeiz a vo distrijet diwar dremm ar ed, hag Israhel adsavet. Dija e c'hell ar profed gant iziañs ha surentez, teurel e vallozhioù a-enep an ti-ant galloudus ; dija e c'hell gwelout nerzh Doue o tont evit kemmañ doare ar bed ha salviñ an den reizh.

Dibarfet e chom respont Habakouk : e soñjoù ne se-plantont ket mont en tu-hont da vuhez ar pobloù war an douar. Met ar gudenn-se e kendalc'ho profeded all, evel Yerima, Yec'hezekiel, Yob, Koheleth, da vezañ prede-riet ganti. Ne vo diskoulmet nemet gant Levr ar Furnez, pa vo gwelet justis Doue o c'hoprañ an dud n'eo ket hepken war an douar, met en tu-all d'ar bed-mañ, er vuhez da zont. N'eus forzh : suradurioù ha barnedigezhioù Habakouk a zo dija ur c'hemenn hag un esper d'ar pezh a zisklerio ar C'hrist.

H A B A K O U K

+++++

Ano al levr

1, 1 An diougan diskleriet, dre weledigezh, da Habakouk, ar Profed.

I

LEVRIG AR C'HLEMMGANOU

Klemmigan kentañ : ar Justis dispennet

2 Betek pegeit, Yaweh, az kalvin d'am sikour

Hep na selaoufes ac'hanon,

E c'harnin war-du ennout : " Gwaskerezh ! "

=====

2. En ano e bobl emañ ar Profed o klemm ouzh an Aotrou en abeg d'an dizurzhioù en em zispak dindan e zaoulagad. Ar gwerzadoù 6-10 a ziskouezo e tleomp kompren anezho eus ar mesk hag ar reuz a laka da ren er vro mestroniezh Kaldeiz. Perak e lez justis ha madelezh Doue, ur pagan ken fallakr da vac'homañ ar re a zo, daoust da bep tra, gwelloc'h c'hoazh egetañ ?

Habakouk : 1,2 -- 1,7

Hep na zeufes d'am saveteiñ !

3 Perak e rez din gwelout an drougiezh ?
Ha te, sellout a rez ouzh ar mac'homerezh ?
Skraperezh ha gwaskerezh ne welan ken dirazon,
Setu breudoù, an dizunvaniezh en he gwashañ !

4 Ha gant-se eo dinerzh al lezenn,
Ar reizh n'en em ziskouez morse ken,
Emañ an den fall oc'h enkañ an den just,
Nemet barnedigezh kamm n'eus ken.

Kentañ respont Doue: Kaldeiz, gwalenn a gastiz a-berzh
an Aotroù

5 Sellit e-touez ar broadoù, sellit,
Bezit souezhet ha saouzanet !
Rak me 'ya d'ober en hoc'h amzer ul labour
Na gredfec'h ket mar befe kontet deoc'h.

6 Rak setu ma lakan Kaldeiz da sevel
Ar bobl gouez ha feulz-se

A red a-dreuz tachennoù-douar bras
Evit kemer chomlec'hioù n'int ket dezhi.

7

7 Spouronus ha braouac'hus ez eo,

=====

7. Ar bobl-se n'anav na Doue na mestr, evit en em ren
diouzh plijadur he nerzh.

6

Habakouk : 1,7 -- 1,11

He youl a zo dezhi he gwir hag he braster.

8 He c'hezeg a zo primoc'h eget al louparded
Ha taeroc'h eget ar bleizi diouzh an noz ;
He marc'heien a lam war-raok o tont eus a bell,
Nijal a reont 'vel an erer o plaouiañ war e breizh.

9 Dont a reont holl evit ar skraperezh,
O dremmoù c'hoantek astennet war raok ;
Dont a reont 'vel un avel loskus
O tastum prizonidi evel traezh.

10 Ar bobl-se a ra goap ouzh ar rouaned,
Eviti ez eo ar briñsed danvez farserezh ;
Fent he deus gant an holl greñvlec'hioù,
Berniañ a ra douar outo hag o c'hemer.

11 Ha goude-se eo bet troet ar barr-avel,
aet eo kuit ...

Torfedour an hini a ra e Zoue eus e nerzh.

=====

9. An destenn a zo diasur hag a seblant drastet.
11. Testenn diasur he ster. Reoù all a gompren evel-
henn ar werzenn gentañ : "Ha setu ar spered (da lava-
rout eo : c'hwezh an diouganerezh) tremenet hag aet
kuit", nemet e rankont neuze adstummañ an eil gwerzenn
a-benn he lakaat da dalvezout : "Me avat a ya da zis-
plegañ va c'hlemmgen d'am Doue".

7

Habakouk : 1,12 -- 1,16

Eil klemmagan : a-enep gwaskerezh didruez Kaldeiz

12 A holl vistroazh ha n'out-te ket Yaweh,
Va Doue, va sant, te ha n'hellez ket mervel ?
Ar bobl-se ac'h eus laket evit ober justis
He startaet ac'h eus evel ur roc'h, 'vit kastizañ.

13 Met re bur eo da zaoulagad

evit chom da sellout an droug

Ne c'hellez ket gouzañv ar mac'homerezh

dindan da sell ;

Met perak neuze gwelout ar re fallakr ha tevel

P'omañ an den drouk o lonkañ unan justoc'h egetañ.

14 Perak e rafes d'an dud evel da besked ar mor

Evel d'ar re a fifil en dour, hep mostr ebet ?

15 O fakañ a ra holl gant e higenn,

O sachañ a ra e-barzh e roued,

O dastum a ra en e dramailh,

Ha setu-en er joa, el laouenidigezh !

16 Setu perak eo d'e roued e kinnig sakrifisoù,

Eo dirak e dramailh e laka profadennoù da vogedin ;

=====

14-15. Skeudenn ar C'haldead dindan stumm ur pesket
o sachañ war e roued-stlej, pe o teurel er mor
roued-bann (an tramailh).

Habakouk : 1,16 -- 2,3

Rak drezo en deus bet tammoù druz,
Magadurezh saourus a drugarez dezho.

17 Ha derc'hel a ray eta da ziskargañ e roued
O lazhañ didruez ar broadoù ?

Eil respont Doue : An den reizh a vevo

2. 1 Mont a ran da chom em gwere,

D'en em zerc'hel war sav war va moger,

D'ober gward da welout petra a lavaro,

Petra a responto d'am c'hlemmadenn.

2 Neuze Yaweh en em lakas da gomz ha lavarout :

" Skriv ar weledigezh hag engrav anezhi

E lizherennoù aes war dablezennoù

Evit ma vo lennet diboañ.

3 Rak ar weledigezh-mañ a dle reiñ testeni

en he c'houlz,

Tennañ a ra war-du he zermen hep c'hwitadenn ;

Mar dale da zont, gortoz anezhi,

Dont a raio sur, hep mank ebet !

=====

1. Ar profed a chom da c'hortoz respont an Aotroù evel
ur gward war lein ar mogerioù, sell. ouzh Is. 21,6-12;
Yer. 6,17; Yec'hezekiel 3,17; 33,1-9; Salm. 5,4.

4 "Setu diskaret an hini 'zo direizh e ene,
Met an den just a vevo dre nerzh e fealded".

II

LEVRIG AR MALLOZHIOU ENEP AN DIRANTED

Raklavar

5 Ya sur ! Treitour eo ar binvidigezh !
Koll a ra e skiant, n'hall ket chom didrabas.
An hini a ledana e gorzailhenn evel ar Cheol,
An hini a zo rankles evel an Ankoù,
A zastum dindan e zalc'h an holl vroadoù,
A zaspugn evitañ an holl bobloù.

6 An holl neuze, hag-eñ ne savint ket enep
dezhañ ur flemmigan ?

=====

4. "Met an den just..." Ar frazenn-se a gavomp adkemeret gant Sant Paol e Rom. 1,7 ; Gal. 3,11, hag el li-zher d'an Hebreed 10,38 ; met gant ur ster un tammig disheñvel levezonet gant an droidigezh c'hresianek lec'h m'eo bet implijet ar ger feiz e-lec'h fealded. Amañ e talv ar frazenn da lavarout ne bado ket da viken ar C'haldead fallakr, met Youda a bado hag a chomo en abeg d'e reizhder. Kement-mañ a zo war un dro ur galv d'an dud da zistreiñ da servij an Aotroù.

6. Kaout a reomp amañ lerc'h ouzh lerc'h pemp mallozh

Hag-eñ ne stumaint ket diwar e benn fentigelloù
'n ur lavarout :

Mallozh kentañ

Gwa an hini a zastum madoù ar re all
- betek pegoulz ?

Hag a samm war e chouk traou roet da gred !

7 Hag-eñ ne savo ket da gredourien a daol-trumm,
Hag-eñ ne zihuno ket da broizhataerien ?
Mont a rez da vezañ lonket ganto.

8 Dre ma c'h eus laket pobloù e-leizh en arigrap
E vi laket en arigrap gant restad ar pobloù,
Rak skuilhet ac'h eus gwad an dud ha gwastet ar broioù,
Ar c'hêrioù hag an holl dud a chome enno.

=====

a-enep an tiranterezh, hini ar Galdeiz moarvat. O kre-giñ o femp gant ar ger : Gwa ! e tiskleriont tamalloù hag e kemennont kastizadurioù a-enep dezho.

6-8. Ar gerioù : "Betek pegoulz ?" ha "Mont a rez da vezañ lonket ganto" a zo moarvat notennoù-displegañ.

7. Ar ger hon eus troet gant "kredourien" a dalv ivez "danterien".

Eil mallozh

9 Gwa an den a zastum 'vit e di
preizhadurioù direizh,

Evit diazezañ uhel-kaer e doull-kuzh

Gant ar soñj d'en em-ziwall
diouzh taolioù an dreugeur.

10 Met dismegañs da di eo an hini ac'h eus divizet:
Rak o tiskar dindan da daolioù pobloù e-leizh
Eo enep dit da-unan ac'h eus labouret.

11 Rak eus ar voger e kri ar maen
Hag an treust a respont dezhañ eus ar c'hoadaj.

Trede mallozh

12 Gwa an den a sav ur Gêr er gwad
Hag a ziazez ur Geoded war al lazherezh.

13 Hag-eñ n'eo ket hemañ diviz Yaweh an Armeadoù

Ma laboure ar pobloù evit an tan-gwall

9. Ti a zo da gemor amañ en un doare ledan evit tie-
gezh, lignez, rouantelezh.

11. An ti savet gant danvezioù laeret, ar maen hag ar benn ar gwerzad a ziskouez un hevelep testenn hag e
c'hoad anezhañ a c'houlenn ennañ kastiz ha d'al a-ene,
ar perc'henn diwir.

Ma'n em skuizho ar broadoù evit an netra?

14 Rak leuniet e vo an douar gant an anaoudegezh
da's gloar Yaweh

Evel gant an doureier e vez karget strad ar mor.

Evare mallozh

15 Gwa an hini a ro da evañ d'e nesañ

Hag a ziskenn e gontamm dezhañ betek e vezviñ

Evit teurel ur sell ouzh e noazhder.

16 Da walc'h a vezh a gavi kentoc'h eget enor,

Ev te ivez d'az tro ha diskouez da ziamdroc'h!

Emañ o tremen evidout ar c'hop eus dorn dehoù Yaweh,

An dismegañs a ya da c'holeiñ da c'hloar.

17 Rak an taol drouk-nerzh graet d'al Liban

a bouezo warnout

Ha lazherezh al loened spouronet-holl,

6. Ar c'hop a zo skeudenn konnar ha kastiz Doue e meur
lec'h: sell. ouzh Yer. 25, 1, 15-29; 49, 12; Yec'h.

23, 32-34; Is. 51, 17-21; Hobd. 16; Salm. 59, 5; 74, 9.

7. An alouber a zistruje pep tra, gwez, loened, tud...

8. ...

Habakouk : 2, 17 -- 2, 20.

Rak skuilhet ac'h eus gwad an dud
ha gwastet ar broioù
Ar c'herioù hag an holl dud o chom enno.

Pempvet mallozh

19 Gwa an hini a lavar d'un tamm-koad : "Dihun" !
Ha d'ar maen mut : "Sav eus da gousk ha diougan !" !
Gwiskadur aour hag arc'hant n'int ken, setu,
Met enno c'hwezh-buhez ebet.

18 Da betra e servij un delwenn gizellet
Pa'z eo he micherour en deus skultet anezhi ?
Ur skeudenn-deuz, un diougan a dromplerezh,
Pa'n em fiz en e stummadur ar stummer anezhañ ?
Petra dalv oberiañ idolennoù mut ?

20 Yaweh avat a zo o chom en Templ e santelezh,
Chom digomz dirazañ, douar a-bezh !

=====

18-19. Evit adkavout er vallozh-mañ an hevelep frammadur hag er re all, e ranker lenn ar gwerzad 19 araok 18. Dibenn ar werzenn 19b a zo diasur an destenn hag ar ster anezhañ : reoù all a dro : "En a zo an diougan !" pe "An diougan eo se !", pe c'hoazh "Hag-eñ e c'hell an dra-se kelenn !", pezh a ziskouez bezañ kentoc'h distummadurioù an destenn. Ar gwerzad 18b n'eo ket pursur kennebeut all, daoust na gemm ket kalz ar ster hervez ar c'hentelioù disheñvel. Dibenn ar gwerzad 18 : "Petra dalv oberiañ idolennoù mut ?" a seblant bezañ en tu-hont d'ar gont.

Habakouk : 3, 1-2

PEDENN-C'HALVADENN DA ZONEDIGEZH AN AOTROU

tr ar c'hantik

3. 1 Pedenn. Gant Habakouk ar profed. War don ar
'hlemmگانو.

aklavar

2 Yaweh, klevet em eus da gemenn,
Arvestet em eus, Yaweh, da oberenn.
Pa dremen ar bloavezhioù, diskouez-hi endro,
Pa dremen ar bloavezhioù, ro-hi da anaout :
E kreiz da gonnar, az pezh soñj da drueziñ.

=====

1. War don ar c'hlemmگانو, hervez an destenn hebre-
k. Ar gresianeg a lavar : "War ar binvioù-kardin".
Pa dremen ar bloavezhioù, ster ha testenn diasur.
reoù all a dro : "Pa dosta ar bloavezhioù" hervez ar
gresianeg, pe c'hoazh : "En hor bloavezhioù..."

Yaweh o tont d'en em ziskouez

3 Setu Eloah o tont eus Teman,
Ar Sant o tont eus menez Faran.
E veurdez a c'holo an neñvaù
Hag an douar 'zo leun gant e splannder.

4 E sked a luc'h 'vel sklerijenn,
Eus e zaouarn e teu bannoù :
Enno eo kuzhot e c'halloud.

5 Dirak e zremm e kerzh ar vosenn
Hag an derzhienn a heuilh e gammedoù.

6 Pa sav e lak an douar da grenañ,
Pa daol ur sell e lak ar broadoù da stronsañ :
Neuze eo diempret ar menezioù peurbad
Ha dismantret ar c'hrec'hiennoù gourhen,
Hent e gerzhed a-holl-viskoazh !

7 Gwelout a ran teltennoù Kousan en o anken,
Krenañ 'ra tinelloù Douar Madian !

=====

3. Eloah, ano Doue a stumm kozh. Donedigezh Doue a skeudennet amañ c'hoazh evel hini an arnev o tont a kurun ha glaveier spontus.

Engann an Aotroù

8 Hag-eñ eo enep ar stêrioù, Yaweh,
Enep ar stêrioù e vefe entanet da gonnar,
Enep ar mor da fulor,
Pa savez war da viroc'hod
War da girri trec'hus ?

9 Lakaat a rez da wareg en noazh,
Reiñ a rez d'he c'hordenn he gwalc'h a viroù.

Gant da froudoù e kleuzez an douar ;

10 Ouzh da welout, ar menezioù o deus gwentroù ;
Ur gwall varrad-dour a dremen,
Ar mor bras a rô e vouezh da glevout.

11 An heol a ankoua sklaerder ar goulou-deiz,
Al loar a chom en hec'h annez ;
En abeg da lugern da viroù o c'hournijal
En abeg da splannder da c'hoaf o luc'hediñ.

12 Ez konnar e stampezh an douar,
Ez taerijenn e vac'hez ar broadoù.

13 Dont a rez d'ar brezel evit salviñ da bobl
Evit salviñ da olevad.
Diskar a rez al lein eus ti an den fallakr
Dizoleiñ a rez ar font betek ar maen.

Yaweh o tont d'en em ziskouez

3 Setu Eloah o tont eus Teman,
Ar Sant o tont eus menez Faran.
E veurdez a c'holo an neñvou
Hag an douar 'zo leun gant e splannder.
4 E sked a luc'h 'vel sklerijenn,
Eus e zaouarn e teu bannoù :
Enno eo kuzhet e c'halloud.

5 Dirak e zremm e kerzh ar vosenn
Hag an derzhienn a heuilh e gammedoù.

6 Pa sav e lak an douar da grenañ,
Pa daol ur sell e lak ar broadoù da stroñsañ :
Neuze eo diempret ar menezioù peurbad
Ha dismantret ar c'hrec'hiennoù gourhen,
Hent e gerzhed a-holl-viskoazh !

7 Gwelout a ran teltennoù Kousan en o anken,
Krenañ 'ra tinelloù Douar Madian !

=====

3. Eloah, ano Doue a stumm kozh. Donedigezh Doue a skeudennet amañ c'hoazh evel hini an arnev o tont g kurun ha glaveier spontus.

Emgann an Aotrou

8 Hag-eñ eo enep ar stêrioù, Yaweh,
Enep ar stêrioù e vefe entanet da gonnar,
Enep ar mor da fulor,
Pa savez war da viroc'hod
War da girri trec'hus ?

9 Lakaat a rez da wareg en noazh,
Reiñ a rez d'he c'hordenn he gwalc'h a viroù.

Gant da froudoù e kleuzez an douar ;
10 Ouzh da welout, ar menezioù o deus gwentroù ;
Ur gwall varrad-dour a dremen,
Ar mor bras a ro e vouezh da glevout.

11 An heol a ankoua sklaerder ar goulou-deiz,
Al loar a chom en hec'h annez ;
En abeg da lugern da viroù o c'hournijal
En abeg da splannder da c'hoaf o luc'hediñ.

12 Ez konnar e stampe an douar,
Ez taerijenn e vac'hez ar broadoù.

13 Dont a rez d'ar brezel evit salviñ da bobl,
Evit salviñ da olevad.
Diskar a rez al lein eus ti an den fallakr,
Dizoleiñ a rez ar font betek ar maen.

14 Toullañ a rez gant da saezhioù
penn ar vrezelourien
A zirede d'an argad d'hon dispenn,
En ur yudal a joa evel pa vijent o lonkañ,
En o mougev ar reuzeudig.

15 Gant da gezeg e vac'hez ar mor,
An dourioù bras eonennus.

Klozadur : E kreiz spouron an douar, feiz en Doue.

16 Klevet em eus ha skrijet he deus va c'halon,
Gant an trouz-se o deus krenet va diweuz !
Ar brein a zo en em silet em eskorn
Ha va diouc'har a drabidell dindanon !

Nann ! Didrubuilh e c'hortozin an deiz-se a enkrez
A savo war ar bobl hon argad.

17 Zoken pa ne vleunio ken ar fiezenn,
Pa ne vo ken rezin er gwini,
Zoken pa vanko frouezh en olivez,

14-15. Tu a vefe ivez da gompren : "...penn-rener ar
vrezelourien". Neuze ar gwerzad 15^a a vez troët evel-
henn : "Met c'hwi a zistaol e gezeg er mor, en dourioù
bras eonennus."

Pa ne roio ar parkoù boued ebet ken,
Pa ne vo ken deñved er c'hlozioù
Na buoc'h ebet ken er c'hrevier,

18 Me bepred a drido en Yaweh,
Me 'n em laouenaio en Doue, va salver !

19 Yaweh, ar mestr, a zo va nerzh,
Lakaat a ra va zreid heñvel ouzh treid heizezed :
Va bleniañ a ra war an uhelennoù.

ar mestr-kaner : war ar binvioù-kerdin.

H O B D I A

DIGORADUR

N'ouzomp netra diwar-benn ar profed Hobdia.

E ano a dalv servijer Yaweh, hag a seblant bezañ bet
louget awalc'h e-kerzh an Testamant kozh (sell. ouzh
Rouanez 18,3).

Ret eo sellout ouzh an destenn hec'h-unan a-benn di-
zoleiñ tra pe dra diwar-benn mennad ar profed hag an
amzer m'en deus bevet enni. Eno, siwazh ! n'eo ket
poursklaer an traoù. Daoust d'al levrig bezañ gwall-
verr (21 gwerzad) e c'heller hep diaesamant dizoleiñ
ennañ diw lodenn disheñvel awalc'h.

Al lodenn gentañ, gwerzadoù 1-15, a zo un diougan a
enep Edomiz o vezañ maz int en em unanet gant enebou-
rion Juruzalem, marteze en amzer ma voe kemeret ar gêr
santel gant Naboukadnesar II e 586. En abeg d'e bec'he-
doù e vo Edom kastizet d'e dro.

An eil lodenn a zo anezhi un diougan eskatologel,

Hobdia : Digoradur

Ledanoc'h e ster. Amañ kentoc'h eget diskar an Edom
istorek, eo distruj Edom evel pennpatrom ar Baganie
an hini a zo diouganet, eo deiz Yaweh gant e varned
gezh a-enep ar broadoù ha trec'h e rouantelezh war
douar a-bezh.

Feiz e justis Doue a-enep an droug, feiz e trec
Doue a-enep an idolennoù, setu kentel Hobdia, setu
sklerijenn a dleomp tennañ dioutañ evel un nerzh
genderc'hel gant hor stourm a-enep ar gwall a vez b
pred ouzh hor gwaskañ a bep tu.

An Aotrou ne c'hell ket lezel ar fallagriezh digas
tiz. Evel m'en deus talvezet da Edom kenont draster
en deus graet, evelse e vo didruez e-keñver an du
digar. Rak rouantelezh Yaweh a zo trec'h ar reizhder
ha ne c'hell ar reizhder bezañ nemet gant diskar a
dud a nac'h dilezel an torfed. Met d'ar re just
c'houzañ gwaskerezh e vir an Aotrou digoll dleet h
silvidigezh.

H O B D I A

+++++++

al levr hag e vennad

1 Gweledigezh Hobdia. Diwar-benn Edom.

1k Ur gemennadurezh hon eus klevet a-berzh Yaweh

Hag ur c'hannad a zo bet kaset

Evit he dougen d'ar broadoù :

" War sav ! A-enep ar bobl-se !

D'an emgann ! "

Barnedigezh an Aotrou a-enep Edom

1b Evel-henn e komz Yaweh, an Aotrou :

2 "Gwel, da lakaat a ran da vezañ bihan

e-touez ar broadoù :

Setu mañ out danvez an dispriz brasañ.

=====

1b. Ar werzenn-mañ a zo moarvat da adlec'hiañ a-
raok komz an Aotrou a-enep Edom.

3 Lorc'hentez da galon he deus da douellet,
Te hag a zo o chom e kevioù ar roc'h
A ra eus an uhelderioù da di-annez,
Te hag a lavar ez kalon :
Piw a raio din diskenn d'an douar ?

4 Na pa savfes ken uhel hag an erer,
Na pa lakfes da neizh e-touez ar stered
E tiskarin ac'hanout alese, - lavar Yaweh !

5 Mar deufe du-ze laeron pe riblerien en noz,
Hag-eñ ne gemerfent ket diouzh o ezhomm hepken ?
Mar deufe mendemourien du-ze
Hag-eñ ne lezfent ket war o lerc'h
ur bod-rezin bennak ?

Met te, na pegen gwastet e vi !

6 O, na furchet eo bet Esaou,

Dizoloet e denzorioù kuzhet !

7 Betek harzoù ar vro o deus da argaset,

Da douellet o deus, da holl gevredidi,

Da vazhyevet o deus, da vignoned !

3. Kement-mañ a zo ur meneg eus Kêr-benn Edom a
hec'h ano Has-Sela, da lavarout eo : ar Roc'h.

Ar re a veze o tebriñ eus da vara

O deus stegnet pechoù dindan da dreid :

" N'en deus ket e skiant ken ! " emezo.

8 Ya, en deiz-se, lavar Yaweh !

E tennin kuit eus Edom ar re fur

Hag an dud skiantek eus Menez Esaou.

9 Sonnet e vo gant ar spouron da vrezelourien,
o Teman !

Ma vo dilamet kuit pep den eus Menez Esaou.

En abeg d'al lazhadeg, 10 en abeg d'ar mestaol

Ac'h eus graet a-enep Yakob, da vreur,

E vi goloet a vezh ha distrujet da viken.

11 Pa 'n em zalc'hes a gostez en deiz-se

M'edo an enebourien o preizhata e vadoù,

Maz ae ar Varbared e-barzh dre an dorioù

Ha ma tennent plouz berr war Jeruzalem,

Te ivez a oa evel unan anezho.

10. Abeg ar c'hastiz, kalon didruez Edom.

11. En deiz-se, deiz Jeruzalem, ma oa Kaldeiz o kemer
pep tra hag o pulluc'hañ an Templ, Edom en em zalc'he
a gostez, hep reiñ sikour da Youda, o c'hortoz mont eñ
ivez gant an enebourien da breizhata ha da laerezh.

12 Na gemer ket plijadur o sellout ouzh da vreur

En deiz e wallleur.

Na ra ket eus bugale ! Youda danvez da joa

En deiz o dismantr.

Ha n'a ket da leuskél komzoù a rogentez

En deiz an enkrez !

13 Na dremen ket dre zor va fobl

En deiz he rivin.

Na sell ket gant levenez ouzh he gwalleur

En deiz he rivin.

Na daol ket da zaouarn war he madoù

En deiz he rivin.

14 N'a ket d'en em guzhat er c'hroazhentoù

Evit lazhañ an dec'hourien.

Na ro ket an achapidi d'an enebour

En deiz an anken !

15 Rak tost eo deiz Yaweh a-enep an holl bobloù :

Evel m'ac'h eus graet e vezo graet dit-te :

Kouezhañ a raio da oberoù war da benn !

2. Barnedigezh a-enep ar broadoù ha trec'h Israhel

16 Ya, evel m'hoc'h eus evet war va menez santel

Evelse ivez ec'h evo an holl bobloù hep paouez ;

Evañ a raint, evañ o gwalc'h

Hag e vezint evel pa na vijent bet netra biskoazh !

17 Met war venez Sion e vezo tud saveteet

- Ul lec'h santel a vezo anezhañ -

Ha tiegezh Yakob a zibourc'ho

Ar re o devo e zibourc'het !

18 Evel un tan e vo tiegezh Yakob,

Evel ur flamm tiegezh Yosef,

Hag evel soul tiegezh Esaou.

Hen entanañ, hen pulluc'hañ a raint :

Nikun ne vano eus tiegezh Esaou !

An hini hen lavar eo Yaweh !

=====

16. Amañ n'eo ken ouzh Edom emañ Yaweh o komz, met ouzh Israhel, e bobl. Evet en deus kalir ar c'hastiz gant distruj Jeruzalem; ar broadoù ivez, en abeg d'o zorfedoù a evo eus kop ar boan.

17. War venez Sion, e-touez ar Yuzevien e vo tud salvet, ur "restad". Sell. ouzh an arroud-se eus Hobdia meneget e Yoel 3,5, evel ur gomz a-berzh Yaweh.

18-20. Moarvat e tleer amañ kemer ar skeudennoù en un doare arouezel : da geñver kastiz Esaou en deiz Yaweh eo adsavidigezh hag astenn Israhel a zo taolennet, tud pastelloù Bro Youda oc'h en em ledañ war ar broioù pagan tro-war-dro. Testenn ar gwerzad 20 a zo siwazh ! diasur.

19 Tud an Negeb aloubu Menez Esaou,
Ha tud ar goupezenn bro ar Filistidi :
Kemer a raint douar Efraim, douar Samaria,
Ha Benjamin en em ziazezo e Galaad.
20 Harluidi Halah, bugale Israhel,
Aloubu Kanaan betek Sarefta,
Ha prizonidi Israhel, ar re a zo e Sefarad,
A vo perc'henn war gêrioù an Negeb.

21 Pignat a raint, trec'hourien, war venez Sion,
Evit barn Menez Esaou,
Hag ar rouantelezh a vo da Yaweh !

=====

21. Taolit plad ouzh ar gontroliezh lakaet etre menez
Sion oc'h aroueziañ rouantelezh Yaweh ha menez Esaou
o talvezout evit pap galloud enebour d'an Aotrou.
Trec'h Yaweh eo fin ha finvezh an istor a-bezh.

Y O E L

++++++

DIGORADUR

o al levrig

An ano Yoel, o talvezout Yaweh a zo Doue, a welomp
ouget gant meur a zen e pajennoù an Testamant kozh ;
et diwar-benn ar profed Yoel, mab Petouel, e-unan,
anavezomp netra nemet ar pezh a c'hellfe studi al
levrig-mañ hon lakaat da zizoleiñ. Ne vo siwazh ! ne-
et nebeut a dra.

Diwar an doare ma komz eus Judea, eus Jeruzalem, e
ouñjer e tlee bezañ Judead, ha marteze o chom e Jeru-
salem. An Templ, ar sakrifisoù, an drompilh a gon war
enez Sion, ar bodadegoù santel, a zo traou anavezet
at gantañ : en abeg da se e lavarer e c'hall bezañ
et ur beleg. Abeg awalc'h a zo d'hen soñjal.

grammadur ha pennsoñjoù ar skrid

Aes eo gwelout er skrid diw lodenn disheñvel :

An hini gentañ, pennadoù 1-2, a zo un daolenn eus un aloubadeg lamperezed c'hoarvezet en amzer ar profed. Met ne zispleg anezhi nemet evit gervel ar bobl d'ar binijenn, hag an diougan a gemer doare ul lidadur a gañv hag a bedenn, evel pa hor bije amañ an destenn hec'h-unan bet implijet en Templ evit al lid.

An eil lodenn avat, pennadoù 3-4, a ra gant taolennoù arouezel: splannder ar Spered o skediñ war bobl an Aotrou keit ha ma vez faezhet enebourien Doue en em gann speredel-se a glaskont ren a-enep dezhañ. Barne-digezh an Aotrou a gouezh kalet warno evit o distroadañ hag o dispenn.

En abeg da zoare disheñvel an diw lodenn ez eus bet biblourien o soñjal ne dleent ket bezañ bet savet gant an hevelep oberour. Met hep kontañ ez eo diaes-meurbet prouiñ saurt traou, e weler, o sellout tostoc'h, ez eus ur c'hevrenn don kenetrezo: un hevelep lavarenn a zistro penn da benn d'al levrig "Deiz Yaweh" evit displegañ un hevelep soñj: an Aotrou eo ar mestr, hag e varnedigezh a gouezh war an holl, war e bobl evit he c'hastizañ hag he santelaat, war e enebourien evit o distrujañ hag o diskar.

Darempredoù a zo hep mar ebet etre an diw lodenn aloubadeg al lamperezed a zo ur skeudenn eus argadegoù istorek enebourien Israhel. Hogen mar 'd eo bet kastizet Israhel, n'eo ket da lavarout e vefe an droug an

hini a drec'ho; Israhel a zo bet skoet evit e wellidigezh, met ar re fallakr a vo drastet evit o dispenn hag o distruj. Rak an Aotrou eo ar mestr, eñ eo an hini a drec'ho en splannder e rouantelezh.

Amzeriad ar skrid

Ar Viblourien a gremañ a gred gallout amzeriadañ levr Yoel, war-dro ar bloavezhioù 400 araoch hor Salver: ar soñjoù a glotfe awalc'h gant ar re a c'heller mar-tezeañ er gumuniezh bet adsavet e Jeruzalem gant Hezra ha Nehemia. Met arvarus eo, a gav din, klask resisaat muioch.

Kelennadur al levrig

Analizenn ar skrid he deus dija diskuliet dimp penn-venezioù an oberour: Doue eo ar mestr, ha kouezhañ 'ra e varnedigezh war an holl bobloù. D'an dud eta da gemmañ o doare, n'eo ket a ziavez met a galon, ma c'hellint en em zigeriñ da skuilhidgezh ar Spered ha bezañ kontet e-touez e dud, ar re m'emañ eñ, Doue, o chom en o zouez evel o mestr hag o salver.

Y O E L

++++++

Ano al levr

1, 1 Lavar Yaweh, bet kemennet da Yoel, mab Petouel.

I

BARNEDIGEZH AN AOTROU A-ENEP E BOBL

GWALENN AL LAMPEREZED

1. LIDADUR A GANV HAG A BEDENN

Klemgan war ar vro wastet ha rivinet

2 Selaouit an dra-mañ, kozhidi,

Roit ho skouarn da glevout, holl dud ar vro !

Ha c'hoarvezet eo bet kement-se en ho-teizioù

Pe en amzer ho tadoù ?

3 Hen danevellit d'ho pugale,

Hag ho pugale d'o bugale,

Hag ar re-mañ d'ar rummad goude !

Yoel : 1,4 -- 1,8

4 Dilerc'h ar marc'h-raden,
Al lamperez he deus hen debret !
Dilerc'h al lamperez,
Ar yelek en deus hen debret !
Dilerc'h ar yelek,
Ar c'hasil en deus hen debret !

5 Dihunit, mezverien, ha leñvit !

En abeg d'ar gwin nevez :

Lamet eo kuit eus ho kenou !

6 Rak enep va bro ez eus pignet ur boblad
Galloudus, diniver :

O dent a zo dent leoned
Dent-korn leonezed.

7 Gwastet o deus va gwinieg
Ha bruzunet va fiezenn,

O diblusket o deus penn da benn ha torret,
O brankoù a zo deuet da vezañ gwenn !

8 Hirvoud, evel ur werc'hez gwisket gant ar sac'h

=====

4. Ano a zo amañ eus un argadadeg lamperezed, taolen-
net dindan pevar ger disheñvel : gazan, an touzer ;
arbec'h, an distrujer ; yelek, ar c'hriagner ; c'hasil,
an diblusker.

8. Ar profed a gomz amañ ouzh kumuniezh ar bobl skeu-

Yoel : 1,8 -- 1,12

Abalamour da zanvez-pried he yaouankiz !

9 Rak profadenn ha skuilhatur sakr

A zo aet da get e ti Yaweh !

E kañv emañ ar veleien,

Servijerien Yaweh !

10 Gwastet eo ar maezioù,

E kañv emañ an douaroù

Drastet eo bet ar gwinizh,

Disec'het eo ar gwin nevez,

Aet eo da hesk an eoul fresk.

11 Bezit mantret, labourerien,

Hirvoudit, gwinierien,

War ar gwinizh hag an heiz,

Rak kollet eo eost ar maezioù !

12 Gweñvet eo ar gwini

Dizeriet ar gwez-figez,

Greunadez, palmez, gwez-avaloù,

Holl wez ar parkeier 'zo disec'het.

=====

dennet dindan stumm ur plac'h yaouank kollet ganti he
zanvez-pried. Ar sac'h a oa ur sae e reun gavr pe kañ-
val, sin eus kañv ha pinienn.

9. Ken bras eo an dienez ma n'eus netra mui evit ar
brofadenn hag ar skuilhatur sakr a veze graet bemdez
diwar frouezh an douar gant bleud, gwin, eoul. Sell.
ouzh Ermaez. 29, 38-42 ; Niv. 28, 3-8.

10-12. Amañ ez eus un daolenn eus ar sec'hor a ya
peurliesañ gant aloubadeg al lamperezed.

Aet eo da hesk al levonez

E-touez mibien an dud.

Galvadenn d'ar binijenn ha d'ar bedenn

13 Gwiskit ar sac'h, beleien,

Ha taolit gouelvanou,

Hirvoudit, servijerien an aoter !

Deuit, tremenit an noz gwisket er sac'h,

Servijerien va Doue !

Rak eus ti ho Toue eo bet lamet kuit

Ar brofadenn hag ar skuilhadur sakr.

14 Kemennit ar yun,

Embannit al lid,

Bodit an henaoured

Hag holl dud ar vro,

Da di Yaweh, ho Toue.

Garmit war-du Yaweh :

15 "A ! Pebezh deiz !

Rak tost eo deiz Yaweh,

Dont a ra evel ur wastidigezh

A-berzh an Hollec'halloudeg."

16 Hag-eñ n'eo ket dindan hon daoulagad

Eo bet dilamet kuit ar bevañs,

Hag eus ti hon Doue

Al levonez hag an trivli ?

17 Krazet eo bet an hadoù

Dindan o moudennoù :

Dismantret eo ar sanailhoù

Ha dirapar ar solieroù

Dre maz eo manket an ed !

18 Nag e klemm al loened !

Kantren a ra follet an tropelloù oc'hen

Dre n'o deus ken a beuriñ ;

Zoken an tropelloù deñved

A c'houzañv ar c'hastiz !

19 Krial a ran, Yaweh, war-du ennout,

Rak an tan en deus lonket peurvanoù ar stêpenn,

Ar flamm he deus dêvet holl wez ar parkeier !

20 Loened ar maezioù zoken a vlej war-du ennout,

Dre maz eo disec'het ar gwazhioù-dour.

An tan en deus lonket peurvanoù ar stêpenn !

Taolenn ar walenn hag ar c'hastiz

2. 1 Sonit ar c'horn e Sion,

Galvit d'an evezh war va menez santel !

Holl dud ar vro da greno

Rak deiz an Aotroù 'zo o tont,

Tostaat a ra !

2 Deiz a deñvalijenn hag a amc'houlou,

Deiz a goumoul hag a lugenn !

Rak endra m'en em zispak

Ar goulou-deiz war ar menezioù,

Setu ar bobl niverus ha kreñv,

A-seurt n'eus bet biskoazh

Ha na vo mai biken en he goude

Betek an oadvezhioù pellañ.

3 Dirazo, un tan kuzumer,

War o lerc'h, ur flamm dêvus.

En o raok eo ar vro evel liorzhañ an Eden,

En o goude n'eo ken met ur gouelec'h mantras !

Netra ne dec'h diouto.

4 Hañval int ouzh mirc'hed,

Evel kezeg-red en em strinkont ;

5 Lavaret e vefe storlokadeg kirri

O lamm war gern ar menezioù,

Strakadenn ar flamm-tan

O teviñ ar soul,

Un arme c'hallaudus renket 'vit an emgann.

6 Ouzh o gwelout e kouezh an enkrez war ar pobloù,

An holl dremmoù a ya droukliyet.

7 Mont a reont d'an arsailh evel tud kadarn,

Evel brezelidi e pignont dreist ar mogerioù ;

Pep unan a ya war-eeun gant e hent,

Hep distreiñ diwar e arroudenn.

8 An eil ne vount ket egile,

Pep unan a zalc'h gant e roud ;

Mont a reont a-benn a-dreuz d'an daredoù

Hep strafuilh ebet en o renkoù.

9 Arsailhañ a reont Kêr,

En em deurel ouzh ar mogerioù,

Pignat a-us d'an tiez,

Mont e-barzh dre ar prenestroù

Evel laeron.

10 Dirazo e skrij an douar,

E kron an neñvoù !

An heol hag al loar a deñvala

Hag ar stered a goll o sked !

11 E penn e armead, Yaweh

A ro e vouezh da glevout ;

Rak diniver eo e strolladoù

Ha galloudek eo severer e urzhioù.

Ya, meurdezus eo Deiz Yaweh,

Spouronnus a-grenn :

Piw a c'hell derc'hel outañ ?

=====
10-11. Taolenn un arnev spouronus, o vont gant aloubadeg al lamperezed. An taran a-gevret gant an teñvalderioù o vougañ heol ha loar, a zo bepred er Bibl, tra eus ar yezh apokalipsek, skeudenn da varnedigezh c'halloudus an Aotroù o tont evit kastizañ ha salviñ.

El galvadenn d'ar binienn

12 "Hogen bremañ c'hoazh, -- lavar Yaweh,
Distroit davedon a greiz ho kalon,
Gant yun, gant dacrôu ha gouelvan."

13 Rogit ho kalonoù ha n'eo ket ho tilhad,
Distroit da gaout Yaweh, ho Toue,
Rak trugarezus eo ha truezus,
Correk da gonnariñ ha pinvidik en madelezh,
Ha keuz en devoz d'an droug.

14 Piw 'oar hag-eñ ne gemmo ket e soñj
Hag-eñ n'en devo ket a-geuz,
Hag-eñ ne lezo ket bennozh war e lerc'h,
Danvez a brofadenn hag a skuilhadr sakr
Evit Yaweh, ho Toue ?

15 Sonit ar c'horn e Sion !
Kemennit ar yun,
Embannit al lid,

16 Strollit ar bobl,
Engalvit ar gumuniezh,
Bodit ar re gozh,
Tolpit ar vugaligoù,

Ar re a zo c'hoazh ouzh ar vronn !

=====

13-14. Diwar-benn trugarez Doue, sell. Ermaez. 34, 6 ;
Niv. 14, 18 ; Yer. 32, 18-19 ; Nahoum 1, 2-3 ; Salm 85,
15 ; 102, 8 ; 114, 8 ; Neh. 9, 17 ; Yona 4, 2.

D'ar pried yaouan da guitaat e gamb
Hag ari wreg nevez he gwele !

17 Etre ar poroned hag an aoter
Ra leñvo ar v leien, servijerien Yaweh,
Ra lavarint :

" Espern, Aotrou, espern da bobl,
Ha na ro ket da kerezh dan dismegañs
Da c'hoaperezh ar broadoù !

Perak e lavarfec'he-touez ar pobloù :
Telec'h emañ Doue ? "

2. RESPONT AN AOTROU : PARDON HA PENNOZHIOU

18 Neuze e voe Yaweh fromet gant gwarizi evit e ur
Hag e truezas ouzh e bobl.

Pardon an Aotrou, d'avezh ar walc'h

19 Respont a reas an Aotrou da lavarout :
" Setu ma kasan deoc'h
Ed, gwin nevez hag eoul fresk.
Hag ho kwalc'h ho po anezho.

Ha biken kon ne rim ac'hanoc'h
Danvez-goaperezh evit ar broadoù !

20 An hini a zeu eus an hanter-noz

=====

20. Aloubadegoù an enebourien a zeue bepred eus an han-

E bellaat a rin diouzhoc'h,
E zisteurel a rin en douar krin ha gouez,
Ar rak-ward anezhañ etrezek mor ar sav-heol,
E ward a-dreñv war-du mor ar c'huzh-heol !
Ha diwarnañ e savo ur c'hwezh-fall,
En em skuilho ur flaerriadenn ".
Rak traou bras en deus graet.

Taolenn a strujusted

21 Douaroù, n'ho pet ket aon ken,
Tridit, en em laouenait,
Rak traou bras en deus graet Yaweh !

22 N'ho pet ket aon ken, loened ar maezioù,
Rak glasaet eo endro peurvanoù ar stepenn,
Ar gwez a zoug o frouezh endro,
Ar winienn, ar fiozenn a ro gant fonnusted.

23 Mibien Sion, tridit gant ar joa,
En em laouenait en Yaweh, ho Toue,
Dre ma ro deoc'h en amzer reizh
Glav an diskar-amzer,
Dre ma lak da ziskenn warnoc'h

=====

ternoz : kenstrollët eo amañ skeudenn an argaderien
hag hini al lamperezed. Mor ar sav-heol eo ar mor ma-
ro ; mor ar c'huzh-heol, ar mor kreizdouarel.

Hini annevez-amzer hag hini an diskar-amzer,
Evel gwechall !

24 Ho leurioù a vezo leun a ed,
Ar beolioù a foto gant gwin nevez hag eoul fresk.

25 "Ho tigoll a rin eus ar bloavezhiadoù
bet debret gant ar marc'h-raden hag ar yelek,
Gant ar c'hasil hag al lamperez,
Va armead vras

Am boa kaset a-enep deoc'h.

26 Debriñ a reot leizh ho kof, d'ho kwalc'h,
Hag e voutot ano Yaweh, ho Toue,
An hini en devo graet burzhudoù en ho keñver !

Nann, va fobl n'anavezo ken ar vevh, biken !

27 C'hwi a ouezo gant se emañ e kreiz Israel,
Ez on-me Yaweh, ho Toue, an hini dibar !
Nann, va fobl n'anavezo ken ar vevh, biken !

II

BARNEDIGEZH AN AOTROU ENEP AR BROADOU

SPLANNDER DA-ZONT E ROUANTELEZH

1. SKUILHIDIGEZH AR SPERED WAR AR RE REIZH

3.1 "Setu goude-se

Ma skuilhin va Spered war bep krouadur :

Ho mibion hag ho merc'hed a ziouganano,

Ho tud kozh o devo huñvreoù,

Hag ho tud yaouank gweledigezhioù.

2 Zoken war ar sklaved, paotred ha merc'hed,

E skuilhin va Spered en deizioù-se.

3 Sinoù a lakin en neñv ha war an douar,

Gwad, tan ha bouilhadoù-moged."

4 An heol a droio en deñvalijenn

Hag al loar en gwad

A-barzh ma teuo deiz Yaweh,

Meurdezus, spouronus !

5 Met kement hini a zec'halvo ano Yaweh a vo salvet,

=====

3. Ar pennad 3 eus an hebreeg a zo niverennet 2, 28-32 en troidigezhioù gresianek ha latin, ha pennad 4 an hebreeg a zo evelse pennad 3 an troidigezhioù.

5. Ar werzenn-mañ 5a a zo meneget e Rom. 10, 13. Evit ar gwerzad a-bezh, sell. ouzh Hobdia 2, 17.

Rak war venez Sion e chomo ur restad

Evel m'en deus lavaret Yaweh,

Hag en Jeruzalem, saveteidi,

Ar re c'halvet gant Yaweh.

2. BARNEDIGEZH A-ENEP AR BROADOU

Torfedoù ar broadoù

4. 1 "Rak en deizioù-se, en amzer-se,

Pa lakin Youda ha Jeruzalem da sevel endro,

2 E vodin an holl vroadoù

Hag e rin dezho diskenn en traonienn Yosafat ;

Hag eno e rin barnedigezh warno

En abeg da Israhel, va fobl ha va herezh,

Rak e stlabezet o deus e-touez ar broadoù,

Ha lodennet o deus va douar !

3 Tennet o deus plouz-berr war va fobl ;

Troket o deus paotred yaouank ouzh serc'hed

Hag evit gwin o deus gwerzhet

Plac'hed yaouank, evit evañ !"

=====

4,1. Adsavidigezh Israhel n'hall ket bezañ hep kastiz

ar pobloù o deus klasket e flastrañ. Splannijenn rouantelezh Doue a c'houlenn diskar an droug.

2. Yosafat a dalv: Yaweh a varn. Un tammig pelloc'h e vo anvet, gwerzad 14 : Traonienn an Disentez. Un ano arouezel n'eo ken hervez ma seblant.

Porfedoù ar Fenikidi hag ar Filistidi

4 "Ha c'hwi ivez, Tir ha Sidon,
Petra hoc'h eus a-enep din ?
Ha c'hwi holl, pastelloù-bro Filistia ?
Ha fellout a ra deoc'h en em venjiñ ouzhin ?
Met mar gellfec'h skeiñ ouzhin ho tial
Eo buan e lakfen anezhañ da zistreiñ war ho penn !
5 C'hwi eo hoc'h eus skrapet va arc'hant ha va aour,
Kaset ganeoc'h d'ho temploù va zeñzorioù prizius ;
6 C'hwi eo hoc'h eus gwerzhet da vibien Yavan
Mibien Youda ha Jeruzalem
Evit o c'has kuit diouzh o bro.
7 Ac'hanta ! Setu maz an da c'hervel anezho endro
Eus al lec'h m'hoc'h eus o gwerzhet
Ha ma lakin ho torfed da adkouezhañ war ho penn.
8 Ho mibien hag ho merc'hed a werzhin-me
Etre daouarn mibien Youda,
Hag int o gwerzho d'ar Sabeidi
D'ur vroad pell-pell,
Rak Yaweh en deus hen lavaret !"

Emgann ha faezhidigezh ar Broadoù

9 Embannit kement-mañ e-mesk ar broadoù :
En em aozit d'ar brezel,
Galvit d'an emgann ar re gadarn !

6. Mibien Yavan, Hellenidi Ionia.

Ra zeuio, ra savo
An holl dud a vrezel !
10 Gant ho soc'hioù grit klezeier,
Ha gant ho strepoù, goafioù.
Zoken an denegwan ra lavañ : "Me 'zo kadarn !"
11 Hastit ha deuit,
C'hwi holl, broadoù a-ziwar dro,
Hag en em strollit eno !
Yaweh, laka da c'houroned da ziskenn !
12 Ar bradoù da loc'hañ war raok ha da sevel
Da draonienn Yosafat :
Rak eno ec'h azezin evit barn
An holl vroadoù tro-war-dro.
13 Lakit ar falz e-barzh
Rak dare eo an eost ;
Deuit, mac'hit anezho
Rak leun eo ar waskell ;
Fennañ a ra ar pentonioù
Ken bras maz eo o drougiezh."

14 Pobladoù-tud ha pobladoù-tud
E traonienn an Disentez ;
Rak tost eo deiz Yaweh
E traonienn an Disentez !

15 An heol hag al loar a deñvala
Hag ar stered a goll o sked.

16 Eus Sion e yud Yaweh,
Eus Jeruzalem e ro e vouezh da glevout
Maz eo stroñset an heñvoù hag an douar.

Hogen evit e bobl e vo an Aotrou ur repu,
Ur c'hreñvlec'h evit bugale Israel.

17 "Hag e ouiot neuze ez on-me Yaweh, ho Toue,
Hag emañ o chom e Sion, va menez santel
Jeruzalem a vo ul lec'h santel,
Ne dremenno ken enni andestrenien ! "

3. SPLANNDER PARADOZEL AN ISRAHEL DA ZONT

18 En deiz-se
E strilho ar menezioù gwin nevez
Hag eus ar c'hrec'hiennoù e tivero al laezh,
Hag en holl froudoù Youda
E redo an dourioù.

Ur vammenn a strinko eus ti Yaweh
A zourao saonenn ar gwez-kasia.

19 An Ejipt avat a zeuio da vézañ ur gouelec'h,
Edom, ur stepenn vantrus,
Dre m'o deus drouk-wasket mibien Youda

Ha skuilhet en o douar, o gwad dinamm.

21 " Ya, tennañ a rin digoll evit o gwad,
Ne lezin ket an torfed digastiz. "

20 Hogen Youda a vo tudet da holl viken
Ha Jeruzalem a remziad da remziad :

21k. Yaweh en devo en Sion e chomadur.

=====

21. Tennañ a rin digoll... Troidigezh hervez ar Gresi-
aneg. An diw werzenn-se a zo moarvat un notenn-disple-
gañ d'ar gwerzad 19. O kenstrollañ ar gwerzadoù 20 hag
21-k hon eus gwelloc'h testenn gant un deirwerzennad
mat-kenañ da echuiñ al levr.

Y O N A

+++++

DIGORADUR

Aho al levr

Laket eo bet al levrig-mañ war gont Yona, mab Ami-tai, ur profed a zo meneg anezhañ en eil levr ar Roua-ned 14, 25. Met sur mat n'eus da welout aze nemet ijin pe faltazi un oberour a folle dezhañ chom dianav. Rak da varn diouzh yezh ar skrid, diouzh ar soñjoù disple-get, a zo da dostaat ouzh monoizioù Yeremia ha Yec'he-zekiel, e ranker merkañ d'ar skrid-mañ un oad yaouan-koc'h eget Yona kozh. Ret eo diskenn betek kreiz pe di-benn ar 5^{vet} kantved arak hor Salver, da lawarout eo war-dre ar bloavezhioù 450-400, evit gallout rentañ kont eus doareoù ar skrid evel m'emañ.

Frammadur al levr

Pevar bennad gant pep a daolenn, hag ar re-mañ o'n em stagañ diw ha diw, setu aze levrig Yona. Diw lodenn

eta gant daou bennad e pep unan.

Lodenn gentañ : skeudenn ar gorventenn : a) Yona o tec'hout da Darsis evit chom hep prezeg d'ar Baganed, a rank koulskoude diskleriañ d'ar vartoloded braster ha galloud Doue, hag ar re mañ en em dro war-du Doue Israhel ; b) Yona e donder ar mor, e-pad tri devezh ha teir nozvezh a gri etrezek Yaweh, hag hemañ a selaou e bedenn.

Eil lodenn : prezegerezh Yona e Niniveh : a) Yona a rank prezeg da dud Niniveh en desped dezhañ ; b) rann-galonet o welout tud Niniveh o kemmañ buhez e tec'h dindan ar risinenn evit klemm ouzh an Aotrou, hemañ a-vat a damall dezhañ e galeter.

Kelennadurezh al levr

Met petra venn kement-se lavarout ? Sur mat n'eus ket da gemer ar skrid-mañ evel un danevell istorek, ul levr barzhoniell hag arouezel ez eo. Diwar sellout a dost e teu an dra-se da vezañ peursklaer. Niniveh a zo taolennet dimp evel ur gêr divent. Ar furchadennoù graet war al lec'h o deus diskouezet ne oa ket Niniveh ken bras, nag a dost, hag e plij d'ar skrivagner hec'h ijinañ. Met Niniveh a oa chomet e soñj ar Yuzevien evel skeudenn ar Baganiezh galloudek ha didruez. D'ar c'houlz ma skrive an oberour ne oa ken ar gêr vras nemet un hengoun a c'helled faltaziañ diwar e benn. En

hevelep doare, ar pesk bras a lonk Yona, e weler mat dre ar c'hantik gwerzennaouet a leugn an eil pennad, ez eus da gompren anezhañ evel ur skeudenn eus ar mor, heñvelaet alies ouzh un euzhvil, ar mor hag a zo a-hend-all ur skeudenn eus ar maro : ac'hano gwerzennoù ar c'hantik o komz eus donderioù an dour, eus ankenioù ar maro, hep ano ebet ken eus ar pesk.

Met a-benn ar fin petra eo mennad al levr? Diskouez eus un tu, youl vat Doue o c'hervel gant trugarez an holl vroadoù d'e anavezout ha da vezañ salvet ; zoken tud Niniveh, zoken an Asiriz didruez ez eus e kalon Doue un druez evito. Hag eus un tu all, diskouez youl fall Yona : hemañ a zo skeudenn ar bobl yuzev na fell ket dezhi e vefe astennet d'ar re all silvidigezh an Aotrou. O vezañ na fell ket da Israhel kas ba benn labour an Aotrou eo bet dija gwall-gastizet : darbet eo bet dezhi bezañ distrujet, diskennet eo gant aloubadeg Babuloniz hag amzervezh an harlu betek donderioù ar maro ; ha bremañ, dieubet maz eo endro en abeg d'he fedenn, ne gompren ket c'hoazh, ne fell ket dezhi seveniñ al labour merket dezhi gant an Aotrou, gervel ar re all da anavezout ar wirionez.

Kement-mañ n'eo ket a-enep ar pezh a lavar profeded all evel Hobdia, Yoel, diwar-benn barnedigezh ha dispenn ar broadoù. Ne vo salvet ar re-mañ nemet o kemmañ gant distruj kement a zo enno fallagriezh ha paganiezh

ganit pa gouskeze evelse ? Sav, ped da Zoue ! Marteze en devezo Doue soñj diouzhimp ha ned aimp ket da goll !

7 Neuze e lavarjont an eil d'egile : " Deomp 'ta, tennomp ar sord evit gouzout perak eo an droug-se war-nomp ". Teurel a rejont ar sord ha war Yona e kouezhas ar sord.

8 Neuze e lavarjont dezhañ : "Ro dimp da anaout pe-seurt micher ac'h eus, eus a belec'h e teuez, pehini da vro, eus petore pobl ez out ? " 9 Hag en da respont dezho : " Hebread on-me. Yaweh, Doue an nenvoù eo an hini a zoujan, oberour ar mor hag an douar ". 10 Aon bras a grogas er wazed hag e lavarjont dezhañ : " Perak ac'h eus graet se ? " Rak gouzout a rae ar wazed e tec'he a-zirak dremm an Aotrou : hen diskleriet en devoa dezho. 11 Lavarout a rejont eta dezhañ : " Petra a raimp dit evit ma sioulaio ar mor evidomp ? " Rak ar mor a save dirolletoc'h dirolletañ. 12 Hag en da respont dezho : Krogit ennon, ha va zaolit er mor, hag ar mor a sioulaio en ho keñver, rak gouzout a ran eo abalamout din-me eo deuet ar gwall gorventenn-se war-noc'h. "

13 Ar wazed koulskoude a roeñve evit distreiñ d'an douar ; met ne oant ket evit dont a-benn dre ma teue ar mor da vezañ muioc'h mui dirollet outo. 14 Neuze e youc'hjont war-du an Aotrou hag e lavarjont : " A Ya-

3. Tarsis a oa evit an Hebreed ar pep pellañ eus an douaroù anavezet, hanter-noz Bro-Spagn,

13-14. Ar baganed-se, evito da vezañ paganed, a zo tud

weh ! Arabat e vefemp kollet en abeg d'an den-mañ. Na damall ket dimp ar gwad dibec'hed ; rak te, o Yaweh, ac'h eus graet evel m'eo bet plijet dit. " 15 Hag int war-se da gregiñ en Yona ha d'e deurel er mor : hag ar mor a sioulaas e gonnar. 16 Hag aon bras a savas d'ar wazed e-keñver Yaweh, ha kinnig a rejont un aberz da Yaweh ha gouestlout a rejont dezhañ.

Yona e kof ar maro

2. 1 Ha Yaweh a reas d'ur pesk bras dont da lonkañ Yona, hag e voe Yona e kof ar pesk e-pad tri devezh ha teir nozvezh. 2 Hag eus kof ar pesk e pede Yona war-du Doue hag e lavare :

=====

leun a vadelezh : ne fell ket dezho en em zizober eus Yona araok bezañ klasket e salviñ.

16. Evelse pa ne felle ket da Yona prezeg ane Yaweh d'ar Baganed, e rank diskleriañ d'ar vartoloded galloud Doue. Hag ar re-mañ, tud vat, a gred diouzhtu. Pezh a c'hoarvez eo youl Doue, n'eo ket hini an den.

2.1 An Hebreed, evel Babiloniz, a selle ouzh ar mor evel ouzh ur galloud a varo. Ha skeudenniñ a raent anezhañ dindan stumm un euzhvil lonkus. Ac'hano an darempredoù laketañ amañ etre ar mor, ar pesk hag ar Cheol. Ne chomo ket Yona e dalc'h ar mor : e gastiz a vo ur buridigezh evitañ pa 'n em droio endro war-du Doue. Ac'hano ar ster a varo hag a zasorc'h a zo gant ar pennad-mañ, hag an implij a zo bet graet anezhañ, n'eo ket hepken gant hor Salver evit skeudenniñ e Bask e-unan, met ivez gant an Iliz kentañ evit skeudenniñ ar vadeziant hag hec'h esper en adsavidigezh ar c'horfoù.

3 Eus va anken am eus garmet war-du Yaweh
Ha va selaouet en deus.
Eus kof ar Cheol am eus kriet
Ha selaouet ac'h eus va mouezh.
4 Va zaolet az poa en islonk, e kalon ar mor ;
An doureier am enkelc'hie ;
Da holl darzhioù ha da holl wagennoù
A zo tremenet warnon.
5 Ha me a lavare : Distaolet on
Pell diouzh sell da zaoulagad.
Daoust hagwelout a rin adarre da dempl santel ?
6 An doureier am starde betek ar genoù,
Gronnet e oan gant an islonk.
Ar felu-mor a oa gweet endro d'am penn.
7 Diskennet e oan betek gwrizioù ar menezioù
Ha barrinier an douar a oa serret warnon da virviken.
Te avat ac'h eus graet d'am buhez
adsevel eus ar poull,
A Yaweh, va Doue !
8 Pa santen va eneo tinerzhañ em c'hreiz
Am eus bet soñj eus Yaweh,
Ha va fedenn a zo aet betek ennout
Betek da dempl santel.

=====

3. Kenveriañ ar c'hantik-mañ gant ar Salmoù ; 119, 1 ;
87, 7-8 ; 17, 5-7 ; 41, 8 ; 15, 10 ; 29, 4 .

9 Ar re en em stag ouzh disterachou ven
A zilez an hini 'zo trugarez.
10 Me avat, gant kanennoù a veuleudi
Me a ginnigo dit un aberzh
Hag e sevenin ar gouestloù am eus graet :
Gant Yaweh emañ ar silvidigezh.

11 Neuze Yaweh a gomzas ouzh ar pesk, hag ar pesk a
zislonkas Yona war an douar.

Yona o prezeg da dud Niniveh :

ar re-mañ a gemm o c'halon

3. 1 Hag evit un eil gwech e komzas Yaweh ouzh Yona
o lavarout dezhañ : 2 " Sav, kae da Niniveh, ar gêr
vras, hag embann enni ar gemmadurezh a roan dit". 3 Ha
Yona da sevel ha da vont da Niniveh, hervez lavar Ya-
weh.

Hogen Niniveh a oa anezhi ur gêr vras dirak Doue,
hed tri devezh bale dezhi. 4 Ha Yona da antren e Kêr,
hed un devezh bale; hag eñ da youc'hal ha da lavarout:
"Daou ugent devezh c'hoazh hag e vo distrujet Niniveh".
5 Ha tud Niniveh a gredas en Doue : embann a rejont ur
yun, hag int d'en em wiskañ gant ar sac'h eus en den

=====

3. Yona en deus desket sentiñ, met esperiñ a ra ne gem-
mo ket an dud ma vint kablusoc'h a se ha kastizet gar-
voc'h gant justis Doue.

uhelañ betek an hini izelañ. 6 Hag ar brud eus an dra-se o vezañ deuet betek Roue Niniveh, hemañ a savas diwar e dron, a dennas e vantell diwarnañ evit kemer ar sac'h da wiskamant hag azezañ war al ludu. 7 Ha war urzh ar Roue hag ar pennoù bras e voe kriet hag embannet en Niniveh ar c'homzoù-mañ : " Arabat d'an dud ha d'ar chatal, d'an ejened ha d'an denved, tañva netra, na peuriñ nag evañ dour. 8 Ra ve gwisket gant ar sac'h tud ha loened, ra o'harmint gant nerzh war-du Doue, ha ra zistroio pep hini diouzh e vuhez fall ha diouzh an drougiezh a rae gant e zaouarn ! 9 Piw a oar hag-eñ ne zistroio ket Doue ha n'en devo ket keuz ha ne sioulaio ket tan e gonnar en doare na varvimp ket ! "

10 Doue a welas ar pezh a raent, penaos e oant o tistreiñ diwar o hent fallakr ; ha keuz en devoe d'an droug en devoa lavaret e raje dezho, ha n'hen greas ket.

Doan Yona, an Aotrou a rebech outañ e grizder

4. 1 Met Yona a voe doaniet gant se a zoan vras, ha droug a yeas ennañ. 2 Hag eñ da bediñ Yaweh ha da lavarout : " A Yaweh ! Daoust ha n'eo ket se a lavaren p'edon c'hoazh em bro ? Setu perak am eus klasket da gentañ tec'hel da Darsis, rak gouzout a raen ez out un Doue trugarezus ha truezus, gorrek da gonnariñ ha pinvidik en madelezh, o kaout keuz d'an droug. 3 Bremañ

'ta, Yaweh, tenn, ma az ped, va buhez diganin ; rak gwell eo ganin mervel eget bevañ. " 4 Ha Yaweh da lavarout dezhañ : " Abeg mat ac'h eus, a gav dit, da gonnariñ ? "

5 Met Yona a yeas e-maez Kêr, hag azezañ a reas diouzh tu ar sav-heol eus Kêr. Eno e savas ul lochenn evitañ e-unan hag e chome enni en disheol da c'hortoz gwelout ar pezh a zegouezhje gant Kêr. 6 Ha Yaweh a lakaas da ziwan ur risinenn a savas a-us da benn Yona da vezañ disheol war e benn ma vefe disammet diouzh e zoan. Ul levenez a voe evit Yona ar risinenn-se. 7 Met antronoz, da c'houlou-deiz, Yaweh a zegasas ur preñv a bikas ar risinenn, hag houmañ a zisec'has. 8 Ha pa savas an heol e lakaas Doue un avel skarin da c'hwezhañ diouzh ar Reter, hag an heol a skoas war benn Yona en doare ma simple. Hag eñ da c'houlenn mervel en ur lavarout : " Gwell eo ganin mervel eget bevañ. " 9 Met Doue a lavaras da Yona : " Abeg mat ac'h eus, a gav dit, gant ur risinenn, da gonnariñ ? " 10 Ha Yaweh da lavarout : " Doan ac'h eus en abeg d'ur risinenn n'az poa ket labourer eviti, n'az poa ket laketa da greskiñ, a zo bet ganet en un nozvezh hag a zo marvet en un nozvezh. 11 Ha me n'em befe ket truez ouzh Niniveh ar gêr

=====

11. C'hwec'h ugent mil a dud... ar re-se eo ar vugale diveiz c'hoazh n'ouzont ket diforc'hañ o dorn dehou diouzh o dorn kleiz. Ar re-se da vihanañ, eme an Aotrou

Yona : 4, 11

vras, lec'h ez eus ouzhpenn c'hwec'h ugent mil a dud
n'ouzont ket peseurt kemm a zo etre o dorn dehoù hag o
dorn kleiz, ha chatal e-leizh ?"

=====
troù, n'int ket kablus, nag al loened. Daoust ha ne
dalvezont ket muioc'h eget ur risinenn ? Un doare eo
da lavarout da Yona : Te ac'h eus keuz ouzh ur risi-
nenn pa servij dit, daoust ha n'em eus ket, me ivez,
abegoù da gaout truez ouzh an dud, abegoù n'hellez ket
kompren...